

Hjemmedyrking på 1-2-3

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tips og råd

Har du tilgang til et lite dyrkingsareal eller en balkongkasse, kan du dyrke fram egne grønnsaker. Stikkord for å lykkes er god jord, nok vann og mye lys.

Belønningen for innsatsen er at du snart kan du glede deg over egenproduserte grønnsaker! Ikke spar på grønnsakene når de er høsteklare, nyt dem når de er på sitt beste!

Det kan være lurt å start med noe enkelt, for eksempel plukksalat. Det er mange fine sorter å velge mellom. Plukksalat har kort utviklingstid og kan høstes fra tidlig på sommeren. Sukkererter, reddik, bondebønne og ulike krydderplanter er også vekster det er ganske lett å lykkes med. Dersom du ikke vil forkultivere selv, så kan du kjøpe ferdige småplanter i et hagesenter. Etter et par uker er det fint å tilføre litt gjødsel, for eksempel hønsepellets.

Fortvil ikke, om ikke alt blir 100 % vellykket. Sånn er det bare! Av og til visner plantene uten at vi skjønner hvorfor, eller insektlarver og snegler gnager på plantene. Et godt tips er å ha litt ulike grønnsaksvekster. Da fordeler man risikoen, og om ikke bønnene skulle slå til, så har man kanskje flott salat å glede seg over likevel.

1

Alt starter med et frø. Hagesentre, mange butikker og nettbutikker selger frø. Frøposer er relativt rimelige, og inneholder som regel flere frø enn du har behov for av gangen. Oppbevar frøposene tørt og i kjøleskap så holder spireevnen seg i flere år. På frøposene står det nyttig informasjon, blant annet om plantene kan sås direkte på vokseplassen eller må forkultiveres. Forkultivering betyr at man sår og aler opp småplanter før vekstsesongen starter. Dette benyttes til planter som krever en litt lengre vekstsesong enn det vi har i Norge. Da rekker grønnsakene å utvikle seg før frosten setter inn på høsten.

2

Slik forkultiverer du: Fyll jord i små beholdere, f.eks. brukte yoghurtbegre eller melkekartonger. Husk å lage hull i bunnen så overflødig vann kan renne ut, ellers kan frøene/småplantene råtne. Dekk med plast fram til spiring, fjern deretter plasten og sett spirene i vinduskarmen. Når frøene har spirt er det viktig med mye lys for at plantene skal bli robuste og kraftige. Lite lys gir lange, slengete planter som lett blir ødelagt. Jorda må holdes passe fuktig, men ikke våt. Når faren for frost er over kan småplantene gradvis tilvennes uteklimaet, en prosess som kalles herding. Sett de ut i skyggen én time første dagen, øk tiden etter hvert. Det er viktig at småplantene ikke utsettes for sol før de er ferdig herdet. Etter herding er de klare for utplanting på sin endelige vokseplass enten det er i en krukke, en pallekarm, en balkongkasse eller direkte i bakken. Eksempler på grønnsaker som forkultiveres er tomat, agurk, mais og purre.

Slik sår du direkte på vokseplassen: Sørg for at jorda er fri for ugress og ugressrøtter. Ugressplantene vokser ofte fortere enn grønnsaksplantene og vil stjele både plass og næring. Legg frøene i riktig dybde og med passe avstand. Tenk over hvor stor planten blir slik at du ikke sår for tett. Du kan også tynne ut noen av plantene når de har spirt. Husk å merke der du har sådd, det er fort å glemme. Pass på at jorda er fuktig så ikke frøene/spirene tørker ut. Eksempler på grønnsaker som direktesås er reddik, gulrot, rødbete og mangold.

3

Nå er det viktig at plantene får nok vann. Unngå småskvetting, en skikkelig rotbløyte med litt flere dagers mellomrom er bedre for plantene. Litt gjødsel kan tilføres to - tre ganger gjennom sesongen, og ugras bør fjernes så de ikke konkurrerer med grønnsaksvekstene om vann og næring. Da har plantene dine gode forutsetninger for å trives.

Les om urbant landbruk på vår nettside www.fylkesmannen.no/ov

Fylkesmannen i Oslo og Viken